Dosarul nr. 3-2532/2024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

27 mai 2025 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul **Gandrabur Marcel**
Grefier **Svistal Lorena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Peșteanu Vasile împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 25 aprilie 2024 Peșteanu Vasile în tandem cu reprezentantul său, avocatul Vlas Ghenadie au înaintat **acțiune de contencios administrativ** în contradictoriu cu Serviciul Vamal al Republicii Moldova, solicitând următoarele:

1. Anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 502-p din 18 martie 2024 cu privire la sancționarea dlui Peșteanu Vasile, Biroul Vamal Chișinău.

2. Obligarea Serviciul Vamal să emită actul administrativ individual favorabil cu privire la restabilirea lui Peșteanu Vasile în funcția publică, inspector principal, Postul vamal Săiți (PVFS, rutier) din ziua destituirii din funcție – 18 martie 2024.

3. Încasarea din contul Serviciului Vamal în beneficiul lui Peșteanu Vasile a salariului pentru toată perioada absenței forțate de la serviciu, din 18 martie 2024 până în ziua restabilirii.

4. Încasarea din contul Serviciului Vamal în beneficiul lui Peșteanu Vasile a prejudiciului moral în sumă de 10 salarii lunare.

5. Încasarea din contul Serviciului Vamal în beneficiul lui Peșteanu Vasile a tuturor cheltuielilor de judecată, inclusiv și a cheltuielilor pentru asistență juridică.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, prin ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024 cu privire la sancționarea dlui Peșteanu Vasile, Biroul Vamal Chișinău, reclamantului i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară destituirea din funcție. Serviciul Vamal și-a întemeiat ordinul cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare pe prevederile: art. 18 din Codul de etică și conduită a funcționarului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20.10.2016; pct. 27 lit. a), pct. 32 și 35 din Regulamentul cu privire la efectuarea anchetei de serviciu aprobat prin ordinul Serviciului Vamal nr. 307-0 din 02.07.2018 (ordinul nr. 307-0 din 02.07.2018 nu se regăsește

nici pe pagina web a Serviciului Vamal, nici pe portalul legis.md); art. 49 alin. (1), art. 51 alin. (1) lit. a), b), f), g), i), art. 52 lit. (h), art. 53 alin. (3) din Legea nr. 302 din 21.12.2017 cu privire la Serviciul Vamal. Codul de etică și conduită a funcționarului vamal - Pct. 18. „Pentru încălcarea prevederilor prezentului Cod, a principiilor și standardelor de conduită, funcționarul vamal poartă răspundere disciplinară, contravențională și penală. ”Legea cu privire Ia Serviciul Vamal, Articolul 11. Personalul Serviciului Vamal, “(1) Personalul Serviciului Vamal este constituit din funcționarii publici cu statut special din cadrul Serviciului și personalul contractual (de deservire tehnică și cel auxiliar). (2) Statutul juridic al funcționarului public cu statut special din cadrul Serviciului Vamal (în continuare - funcționar vamal) este reglementat de prezenta lege și este conferit datorită naturii atribuțiilor de serviciu. Acțiunea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public se extinde asupra raporturilor de serviciu ale funcționarului vamal în măsura în care acestea nu sunt reglementate prin prezenta lege”. Articolul 49. Răspunderea juridică a funcționarului vamal „(1) Pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, pentru încălcarea normelor de etică și conduită, pentru pagubele materiale pricinuite, pentru contravențiile sau infracțiunile săvârșite în timpul ori în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, funcționarul vamal poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz”. Articolul 51. Abaterile disciplinare. „(1) Constituie abateri disciplinare: nerespectarea programului de muncă, inclusiv absenta sau întârzierea nemotivată la serviciu ori plecarea de la serviciu înainte de ora stabilită în program, admise în mod repetat; intervențiile în favoarea soluționării unor cereri în afara cadrului legal; acțiunile care aduc atingere prestigiului Serviciului Vamal; încălcarea normelor de etică si conduită a funcționarului vamal; i) încălcarea prevederilor referitoare la obligațiile sale, conflictul de interese si restricțiile stabilite prin lege”. Articolul 52. Sancțiunile disciplinare. „Pentru comiterea abaterilor disciplinare, funcționarului vamal i se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare: destituire din funcție”. Articolul 53. Aplicarea sancțiunilor disciplinare. „(1) Sancțiunile disciplinare se aplică de către directorul Serviciului Vamal. (3) La individualizarea sancțiunii disciplinare se va ține seama de cauzele si gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, de comportamentul funcționarului vamal în timpul serviciului, precum și de existența altor sancțiuni disciplinare al căror termen nu a expirat”.

Partea reclamantă nu este de acord cu ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024, îl consideră ilegal din următoarele considerente:

Contrar prevederilor legale, reclamantul nu a fost invitat și nu a fost audiat în cadrul ședinței Comisiei de disciplină. Materialele anchetei de serviciu si procesul-verbal al ședinței Comisiei de disciplină nu i-au fost aduse la cunoștință. În speță partea pârâtă a aplicat sancțiunea (răspunderea) disciplinară sub formă de destituire din funcție în temeiul art. 52 lit. h) din Legea cu privire la Serviciul Vamal, nefiind încetate raporturile de serviciu cu reclamantul. Conform prevederilor alin. (1) și (2) art. 41 din Legea nr. 302 din 21.12.2017 cu privire la Serviciul Vamal (Legea 302/2017) „(1) Raporturile de serviciu ale funcționarului vamal încetează în următoarele cazuri: în circumstanțe ce nu depind de voința părților; demisia funcționarului vamal; eliberare din funcție a funcționarului vamal; destituire din funcție a funcționarului vamal. (2) Încetarea

raporturilor de serviciu ale funcționarului vamal în cazurile prevăzute la alin. (1) are loc conform prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public". Încetarea raporturilor de serviciu cu reclamantul necesita a fi înserate în actul administrativ, ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024 sau în alt act administrativ separat, care necesita a fi emis până la aducerea la cunoștință a ordinului contestat. La emiterea ordinului contestat Serviciul Vamal necesita să aplice prevederile art. 64. alin. (1) lit. b) din Legea 158/2008. Articolul 64. Destituirea din funcția publică. „(1) Persoana/organul care are competența legală de numire în funcție va dispune destituirea din funcția publică printr-un act administrativ, care se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la emitere, însă anterior datei destituirii din funcția publică, în următoarele cazuri: b) drept sancțiune disciplinară, aplicată pentru săvârșirea unei abateri disciplinare care a avut consecințe grave."

În speță ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare a fost adus la cunoștință la 26 martie 2024, prin urmare, prin prisma art. 41 din Legea 302/2017 coroborat cu art. 64 din Legea 158/2008, ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024 este nul. Reieșind din faptul că raporturile de serviciu cu reclamantul nu au fost încetate, Serviciul Vamal necesita să aplice prevederile art. 52 lit. h) din Legea 302/2017 în coroborare cu prevederile art. 58 din Legea 158/2008 și să-i propună reclamantului o funcție inferioară funcției deținute. Sancțiunea disciplinară sub forma destituirii din funcție a fost aplicată tardiv. Conform prevederilor art. 53 alin. (1) lit. b) din Legea 302/2017 „Sancțiunile disciplinare se aplică de către directorul Serviciului Vamal în termen de o lună de la data constatării abaterii disciplinare de către angajator, în urma efectuării unei anchete de serviciu, iar în cazul în care funcționarul vamal se află în concediu anual de odihnă, în concediu de studii sau în concediu medical acest termen se suspendă până la revenirea acestuia la serviciu".

În speță, partea pârâtă a constatat abaterea disciplinară la 06 februarie 2024, prin raportul nr. 1434 al șefului secției procedură contravențională Filimon Ivan. Ordinul nr. 03-0 cu privire la inițierea anchetei de serviciu a fost emis la 07 februarie 2024. Prin urmare, actul administrativ necesita a fi emis cel târziu la data de 06 martie 2024. Astfel, prin prisma art. 53 alin. (1) lit. b) ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024 este nul.

Faptul constatării abaterii disciplinare în ziua de 06 februarie 2024, este indicat și în alin. 2 al ordinului contestat „La baza inițierii anchetei de serviciu a stat raportul nr. 1434 din 06.02.2024 a șefului SPC al BVC Filimon Ivan, care a stabilit introducerea în țară prin postul vamal Săiți a unui utilaj industrial, fără perceperea drepturilor de import". La aplicarea sancțiunii disciplinare Serviciul Vamal a neglijat și prevederile art. 53 alin. (3) din Legea 302/2017 „La individualizarea sancțiunii disciplinare se va ține seama de cauzele și gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, de comportamentul funcționarului vamal în timpul serviciului, precum și de existența altor sancțiuni disciplinare al căror termen nu a expirat". Nici Comisia de disciplină, nici Serviciul Vamal în actele sale nu au stabilit gravitatea abaterii disciplinare. La 05 aprilie 2024, în adresa Serviciului Vamal a fost depusă solicitarea cu privire la eliberarea în copii certificate a actelor care au stat la baza emiterii ordinului nr. 502-p din 18 martie 2024. Un set de acte care au stat la baza emiterii ordinului contestat, inclusiv

încheierea Comisiei de disciplină și fișa postului funcționarului vamal - inspector principal, a fost recepționat la 17 aprilie 2024. În încheierea Comisiei de disciplină se menționează că, Peșteanu Vasile a încălcat prevederile pct. 11, 12.1, 12.1.3 din fișa postului. Fișa de post nr. 970 a fost aprobată la 17 ianuarie 2024, întocmită la 15 ianuarie 2024 și adusă la cunoștință reclamantului la 11 ianuarie 2024. Prin urmare fișa de post nu are nici o relevantă speței. s

Încheierea Comisiei de disciplină este semnată de către șase membri și aprobată de către președintele Comisiei, directorul Serviciului Vamal, care la rândul său a semnat și ordinul contestat. Statutul de director al Serviciului Vamal și statutul de Președinte al Comisiei de disciplină vin în contradicție cu prevederile pct. 9 din Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20 octombrie 2016 cu privire la aprobarea Codului de etică și conduită a funcționarului vamal. Conform pct. 9 din Regulamentul Comisiei de disciplină aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 cu privire la punerea în aplicarea a Legii nr. 158/2008, președintele comisiei este, de regulă, adjunctul conducătorului autorității publice, iar secretarul este funcționar din subdiviziunea resurse umane sau, după caz, persoana cu atribuții în domeniul gestionării resurselor umane ori funcționar din subdiviziunea juridică din cadrul autorității publice respective". Pct. 10 din același Regulament, statuează „În componența comisiei de disciplină se include, în mod obligatoriu, un reprezentant al organului sindical din autoritatea publică respectivă". Un membru de sindicat al organizației sindicale al postului Vamal Bender în componența Comisiei de disciplină nu se regăsește. Contrar prevederilor pct. 48 din Regulamentul Comisiei de disciplină, în speță, Comisia nu a audiat: secretarul/persoana care a întocmit raportul, funcționarul public cercetat, persoana care a întocmit sesizarea, Filimon Ivan. Contrar prevederilor pct. 53 din același Regulament, Comisia nu a suspus votării propunerea de sancționare. Pe parcursul activității de 17 ani, în cadrul organului vamal, reclamantul sancțiuni disciplinare nu a avut. Dimpotrivă, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 893-p din 28 august 2017, reclamantul a fost decorat cu medalia „Pentru serviciul impecabil", clasa II.

Prin **referința** Serviciului Vamal s-a relatat că, la data de 23 octombrie 2023, începând cu ora 08:00 funcționarul vamal Peșteanu Vasile urma să preia tura de 24 ore conform graficului de serviciu pentru luna octombrie 2023, în postul vamal Săiți, Biroul Vamal Centru. Însă la data de 23 octombrie 2023 orele 08.29 min, Peșteanu Vasile, aflându-se la volanul automobilului de model ***** cu numărul de înmatriculare *****. a traversat frontiera din Ucraina în Republica Moldova, prin postul vamal Săiți, în timp ce urma să își exercite atribuțiile de serviciu, transportând un utilaj industrial (cuptor de uscat fructe), cu încălcarea normelor legale de introducere a bunurilor pe teritoriul RM, perfectând o declarație vamală cu date eronate, urmare la ce și-a acordat liber de vamă, fără perceperea drepturilor de import. Astfel funcționarul vamal Peșteanu Vasile, prin acțiunile sale și-a depășit vădit obligațiunile de serviciu, folosind intenționat situația de serviciu în interes material, în scopul realizării altor interese personale, acțiuni care au adus atingere prestigiului Serviciului Vamal. Conform informațiilor disponibile din Sistemele informaționale ale Serviciului Vamal, mijlocul de transport de *****, cu numărul de înmatriculare *****, a traversat frontiera de stat prin postul vamal Săiți-Lesnoe (rutier), Biroul vamal Centru, la data de 23 octombrie 2023 la ora 08:29 min, în calitate de șofer fiind

înregistrat Peșteanu Vasile, operațiunea fiind perfectată tot de către funcționarul vamal Peșteanu Vasile, care și a acordat liber de vamă. Fiind audiat funcționarul vamal Peșteanu Vasile, în esență a comunicat că activează în calitate de inspector principal în cadrul postului vamal Săiți, Biroul vamal Centru. La data de 22 octombrie 2023 la telefonat pe Armaș Nicolai care are un camion, să îl ajute să transporte un utilaj pentru uscarea fructelor din Ucraina în Republica Moldova. La data de 23 octombrie 2023 împreună cu Armașu Nicolai a plecat în satul Lesnoe (Ucraina), a procurat utilajul menționat achitând suma de 180 euro. La întoarcere în Republica Moldova și anume în cadrul postului Vamal Săiți pe direcția de intrare în țară de către colaboratorii poliției de frontieră a fost supus controlului mijlocul de transport și habitaclul marfar unde se afla bunul transportat. Pentru finisarea tuturor procedurilor vamale cu acordarea liberului de vamă a fost completată declarația vamală DV-6, cu indicarea datelor și sumei achitate pentru marfa deținută, însă din greșeală mecanică a semnat actul vamal în locul lui Armaș Nicolai. La data de 24 octombrie 2023 utilajul a fost transportat în Pîrlița la niște persoane la care nu le cunoaște datele, în schimbul utilajului urmau să-i transmită un butoi de inox pentru necesități personale. Armaș Nicolai nu are nici o tangență cu utilajul dat, doar la ajutat să-l transporte. Fiind audiat cet. Armaș Nicolai în esență a comunicat că are în proprietate un camion de model *****, cu n/î *****. La data de 22 octombrie 2023, pe el la rugat Peșteanu Vasile, să-l ajute să transporte un utilaj din Ucraina în Republica Moldova. La orele 06:00 min. a ajuns la postul vamal unde îl aștepta Peșteanu Vasile, îmbrăcat în uniformă. La traversarea frontierei polițistul i-a comunicat că permisul său este expirat, atunci Peșteanu Vasile s-a urcat la volan și au mers în satul Lesnoe, Ucraina, la o casă unde cu ajutorul unui tractor au încărcat un utilaj, un cuptor de uscat fructe, vizual părea că este nou. După aceasta au mers în Republica Moldova, unde la postul vamal Săiți, Peșteanu Vasile a rămas la serviciu. Pentru serviciu acordat, Peșteanu Vasile i-a alimentat mașina cu combustibil în sumă de 1000 lei. Fiind audiat funcționarul vamal Cicanci Valeriu, în esență a comunicat că la data de 22 octombrie 2023 ora 08:00 până la 23 octombrie 2023 ora 08:00, a activat în cadrul postului vamal Săiți conform graficului de serviciu. Postul a fost părăsit de către el la orele 08:10 min., înainte de a pleca a observat că în zona de control se afla camionul de model ***** cu n/î *****, care în compartimentul marfar avea un bun din fier cu dimensiunile de 2 metri înălțimea și 2,5 metri lățimea. Nu cunoaște dacă a fost îndeplinită vreo declarație vamală deoarece nu se mai afla în serviciu. La data de 22 octombrie 2023 orele 06:00 min. automobilul dat a traversat frontiera de stat la volan fiind șoferul și în calitate de pasager Peșteanu Vasile. Fiind audiat șeful postului Săiți, Popovici Viorel în esență a comunicat că conform graficului de serviciu din data de 22 octombrie 2023 ora 08:00 până la data de 23 octombrie 2023 ora 08:00 a activat funcționarul vamal Cicanci Valeriu, după orele 08:00 min., tura urma să fie preluată de către Peșteanu Vasile. Astfel la orele 08:00, data 23 octombrie 2023 Cicanci Valeriu la informat despre traficul și lipsa iregularităților pe parcursul turci. Ulterior la data de 24 octombrie 2023 orele 07:19 a fost informat de către Peșteanu Vasile despre traficul și lipsa iregularităților în post pe parcursul turei. Despre traversarea frontierei prin postul vamal Săiți a camionului cu n/î ***** a aflat din solicitarea Direcției Regionale EST al IGPF. La data de 15 noiembrie 2023 a solicitat de la Peșteanu Vasile, depunerea unui raport referitor la

traversarea frontierei și introducerea unui utilaj industrial, care a fost înregistrat cu nr. 124 în Registrul corespondenții din cadrul Postului vamal Tudora. Astfel conform raportului la momentul traversării camionului cu utilajul industrial a fost perfectată declarația DV-6, care se păstrează în cadrul postului vamal. Fiind solicitată caracteristica funcționarului vamal Peșteanu Vasile, de către șefului ierarhic superior, ultimul este caracterizat cu o pregătire satisfăcătoare de lucru, cu un nivel mediu de cunoștințe în domeniul activității vamale. Sancțiuni disciplinare nu are.

Așadar, din analiza materialelor anchetei de serviciu s-a constatat, că inspectorul principal al postului vamal Săiți (PVFS, rutier), Biroul Vamal Centru, Peșteanu Vasile, având ca sarcină de bază asigurarea controlului vamal și vămuirii mărfurilor și mijloacelor de transport trecute prin postul vamal de către persoane fizice și persoane juridice, precum și a încasării corecte a drepturilor de import/export, stabilite de legislația în vigoare, folosindu-se intenționat de situația de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice, a perfectat acte indicând date eronate, ce au permis traversarea frontierei de stat a unui utilaj industrial care îi aparținea lui. Prin acțiunile sale Peșteanu Vasile, a ignorat pct. 11, pct. 12.1, pct. 12.1.3, din Fișa de post nr. 970, aprobată la 17 ianuarie 2024 de către șeful Biroului Vamal Centru, Gheorghița Sergiu, prevederile Codului de etică și conduită a funcționarului vamal aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20 octombrie 2016, acțiuni/inacțiuni ce întrunesc în sine componențe a unor abateri disciplinare prevăzute la art. 51 alin. (1) lit. a), b), f), g), i), alin. (2) lit. d), f) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal. La materialele dosarului administrativ sunt anexate explicațiile scrise ale reclamantului și a tuturor persoanelor implicate în cazul descris. Totodată, nu există nici o prevedere legală care obligă autoritatea publică/angajatorul să invite persoana cercetată disciplinar în cadrul ședințelor Comisiei de disciplină. Nici reclamantul nu a solicitat audierea sa în cadrul ședințelor desfășurate.

Cu referire la argumentul precum că Serviciul Vamal a sancționat reclamantul cu sancțiunea disciplinară destituirea din funcție, fără încetarea raporturilor de serviciu conform prevederilor art. 41 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 302/2017, atestă aici o interpretare eronată a normelor legale, or speței sunt aplicabile prevederile art. 41 alin. (4) lit. b) „Destituirea din funcție a funcționarului vamal poate avea loc și în următoarele cazuri: constatarea unei abateri disciplinare grave prevăzute la art. 51”.

Cu referire la aplicarea tardivă a sancțiunii disciplinare, atrage atenția instanței de judecată că, abaterea disciplinară a fost constatată la data de 01 martie 2024 prin încheierea asupra materialelor cercetate de către Comisia de disciplină și nu la data de 06 februarie 2024 în baza raportului nr. 1434. La caz, prin raportul nr. 1434 din 06 februarie 2024, conducerii Serviciului Vamal i-a fost comunicat despre pretinsa abatere disciplinare, în baza căruia s-a inițiat o anchetă de serviciu și nicidecum constatată comiterea unei abateri disciplinare.

Cu referire la argumentul reclamantului privind neglijarea de către Serviciul Vamal a prevederilor art. 53 alin. (3) din Legea nr. 302/2017, care stabilește că „la individualizarea sancțiunii disciplinare se va ține seama de cauzele și gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, de comportamentul funcționarului vamal în timpul

serviciului, precum și de existența altor sancțiuni disciplinare al căror termen nu a expirat". În acest sens atrage atenția instanței că reclamantul a fost sancționat pentru comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art. 51 alin. (1), cât și alin. (2) din Legea nr. 302/2017 care prevede expres că „Constituie abateri disciplinare grave, ce conduc la destituirea din funcție, următoarele acțiuni comise intenționat sau din imprudență". Astfel luând în considerație că acțiunile reclamantului fac parte dint-un șir de abateri disciplinare inclusiv și cele calificate de lege ca grave, Serviciul Vamal a respectat prevederile art. 53 alin. (3), or unica soluție legală aplicabilă procedurii administrative efectuate față de reclamant a fost aplicarea sancțiunii disciplinare destituire din funcție.

Cu referire la un șir de argumente invocate de către reclamant aferent încălcării de către Serviciul Vamal a prevederilor Regulamentului Comisiei de disciplină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 cu privire la punerea în aplicare a Legii nr. 158/2008, atrage atenția instanței că prevederile Regulamentului indicat nu sunt aplicabile Serviciului Vamal, or conform art. 53 alin. (4) din Legea nr. 302/2017, „Constituirea, componența și atribuțiile comisiei de disciplină, precum și procedura de efectuare a anchetei de serviciu și de aplicare a sancțiunilor disciplinare se stabilesc printr-un regulament aprobat prin ordinul directorului". La caz, întru executarea prevederii legale indicate, de către directorul Serviciului Vamal a fost emis ordinul nr. 307-O din 02 iulie 2018, privind aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea anchetei de serviciu.

Cu referire la cererea privind încasarea din contul Serviciului Vamal a prejudiciului moral în sumă de 10 salarii lunare, conform prevederilor art. 207 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, acțiunea urmează a fi declarată inadmisibilă, dacă nu sunt întrunite condițiile stabilite de art. 208 al legii date. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 208 alin. (1), (3), (5) în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de litere a actului administrativ individual. (5) O acțiune în constatare este admisibilă numai jacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare. La caz, conform prevederilor art. 167 alin. (4) din Codul administrativ, se impune adresarea prealabilă privind repararea prejudiciului. Totodată, potrivit prevederilor art. 166 din Codul administrativ, cererea prealabilă se depune dacă persoana își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual. Prin urmare, în condițiile în care, calea prealabilă nu este respectată, instanța printr-o încheiere susceptibilă de recurs declară acțiunea inadmisibilă. Or, conform prevederilor art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171. Astfel, potrivit prevederilor art. 10 alin. (2) din Codul administrativ, decizia autorității publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual, iar în continuare legislatorul

reglementează procedura de contestare a actelor administrative individuale, procedură care nu a fost respectată de către reclamant.

Reieșind din cele expuse, constată că reclamantul dacă își revendică dreptul încălcat prin emiterea unui act administrativ ilegal (neconstatat de instanța de judecată), urma să depună o cerere prealabilă, iar instituția vizată urma să emită după caz, o decizie, care se contestă în ordinea stabilită de Codul administrativ.

În ședința de judecată, reprezentantul lui Pește Vasile, avocatul Vlas Ghenadie a pledat pentru admiterea acțiunii în sensul formulat.

În ședința de judecată, reprezentantul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Pârțu Andrei, nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind explicațiile participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea dedusă judecății este admisibilă, întemeiată și urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Conform **art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform **art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu **art. 194 alin. (1) din Codul administrativ**, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

În conformitate cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

Conform **art. 219 din Codul administrativ**, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform **art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă**, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar **art. 122 din Codul de procedură civilă** prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Circumstanțele de fapt relevante.

Comisia de disciplină a Serviciului Vamal a examinat materialele anchetei de serviciu inițiate în baza ordinului nr. 03-O din 07 februarie 2024, privind identificarea cazurilor de încălcare a disciplinei de serviciu admise de către funcționarul vamal Pește Vasile.

La baza inițierii anchetei de serviciu a stat raportul șefului SPC a BVC Filimon Ivan nr. 1434 din 06 februarie 2024, care în urma examinării materialului parvenit de la Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, a stabilit faptul introducerii în țară prin postul vamal Săiți a unui utilaj industrial, fără perceperea drepturilor de import.

Conform materialelor acumulate în cadrul anchetei de serviciu, la data de 23 octombrie 2023, începând cu ora 08:00 funcționarul vamal Pește Vasile urma să preia tura de 24 ore conform graficului de serviciu pentru luna octombrie 2023, în postul vamal Săiți, Biroul Vamal Centru. Însă la data de 23 octombrie 2023 orele 08.29 min, Pește Vasile, aflându-se la

volanul automobilului de model ***** cu numărul de înmatriculare *****. a traversat frontiera din Ucraina în Republica Moldova, prin postul vamal Săiți, în timp ce urma să își exercite atribuțiile de serviciu, transportând un utilaj industrial (cuptor de uscat fructe), cu încălcarea normelor legale de introducere a bunurilor pe teritoriul RM, perfectând o declarație vamală cu date eronate, urmare la ce și-a acordat liber de vamă, fără perceperea drepturilor de import. Astfel funcționarul vamal Pește Vasile, prin acțiunile sale și-a depășit vădit obligațiunile de serviciu, folosind intenționat situația de serviciu în interes material, în scopul realizării altor interese personale, acțiuni care au adus atingere prestigiului Serviciului Vamal. Conform informațiilor disponibile din Sistemele informaționale ale Serviciului Vamal, mijlocul de transport de *****, cu numărul de înmatriculare *****, a traversat frontiera de stat prin postul vamal Săiți-Lesnoe (rutier), Biroul vamal Centru, la data de 23 octombrie 2023 la ora 08:29 min, în calitate de șofer fiind înregistrat Pește Vasile, operațiunea fiind perfectată tot de către funcționarul vamal Pește Vasile, care și a acordat liber de vamă. Conform graficului de serviciu pentru luna octombrie 2023, Post vamal Săiți, Biroul Vamal Centru, Pește Vasile urma să preia tura la ora 08:00, data de 23 octombrie 2023 și urma să o predea la ora 08:00, data de 24 octombrie 2023.

În temeiul ordinului Serviciului Vamal nr. 502-p din 18 martie 2024 s-a aplicat lui Pește Vasile, sancțiunea disciplinară sub forma destituirii din funcție.

Pește Vasile a contestat ordinul nominalizat supra în instanța de judecată.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

1. Partea reclamantă contestă ordinul de sancționare disciplinară, care întrunește elementele actului administrativ individual defavorabil în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, susceptibil controlului judecătoresc în virtutea art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Or, actul administrativ individual contestat afectează drepturile și interesele legitime ale reclamantei și impune sancțiuni.

2. Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

3. Dreptul subiectiv vătămat – dreptul la muncă.

4. Prezentul litigiu este exceptat de la procedura prealabilă de tranșare conform art. 163 lit. c) din Codul administrativ combinat cu art. 53 alin. (7) din Legea cu privire la Serviciul Vamal.

5. Corelând data emiterii actului contestat, cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă întrunirea termenului legal de valorificare a acțiunii.

6. Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri

de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, judecătorul constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Cadrul normativ general.

În acord cu **art. 16 din Codul administrativ**, dreptul discreţionar al autorităţii publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluţii posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziţie legală. Exercitarea dreptului discreţionar nu permite desfăşurarea unei activităţi administrative arbitrare.

Potrivit **art. 17 din Codul administrativ**, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform **art. 21 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În consonanță **cu art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 31 din Codul administrativ**, actele administrative individuale şi operaţiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.

Potrivit **art. 32 din Codul administrativ**, procedura administrativă se structurează astfel încât participanţii să poată înţelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuţia unui participant, acestuia i se comunică neîntîrziat, într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, acţiunile care trebuie întreprinse. În condiţiile legii, autorităţile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.

În conformitate cu **art. 38 din Codul administrativ**, înaintea fiecărei decizii judecătoreşti pe fond, participanţilor la proces li se oferă posibilitatea de a-şi expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanţă de judecată independentă, imparţială şi instituită prin lege. În acest scop, instanţa de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege şi să asigure desfăşurarea cu celeritate a procesului.

În corespundere cu **art. 94 din Codul administrativ**, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele şi

circumstanţele relevante pentru actul ce urmează a fi emis. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.

Potrivit **art. 118 din Codul administrativ**, motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii.

Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc.

Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

a) autoritatea publică admite o petiţie în totalitate fără ca prin decizia de soluţionare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;

b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau

c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de acelaşi fel într-un număr mai mare sau automatizat şi, conform circumstanţelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

În acord cu **art. 120 din Codul administrativ**, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă:

a) numele/denumirea autorităţii publice care a emis actul administrativ;

b) numele colaboratorului autorităţii publice care a emis actul administrativ;

c) numele destinatarului actului administrativ;

d) data la care a fost emis actul administrativ;

e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ);

f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ;

g) decizia cu privire la cheltuieli;

h) informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac;

i) semnătura colaboratorului autorităţii publice care a emis actul administrativ.

Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. b) şi i), în cazul unui act administrativ individual scris emis în mod automatizat, pot lipsi datele despre nume şi semnătură. Pentru indicarea conţinutului pot fi utilizate semne-cheie dacă, în baza explicaţiilor făcute în acest sens,

persoana căreia îi este destinat actul administrativ sau care este afectată de acesta poate recunoaşte clar conţinutul actului administrativ.

Potrivit **art. 137 din Codul administrativ**, în exercitarea dreptului discreţionar atribuit, autorităţile publice trebuie să acţioneze cu bună-credinţă în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Daca autoritatea publică poate decide discreţionar şi doar una din mai multe consecinţe juridice este legală, atunci dreptul discreţionar al autorităţii publice se reduce la alegerea consecinţei juridice/soluţiei legale.

Stările de fapt identice în esenţă se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv.

Dacă într-un caz autoritatea publică şi-a exercitat dreptul discreţionar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să îşi exercite dreptul discreţionar în acelaşi mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenţionează să îşi schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreţionar în cazuri similare.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreţionar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Cadrul normativ special.

Conform **art. 41 din Legea cu privire la Serviciul Vamal**, raporturile de serviciu ale funcţionarului vamal încetează în următoarele cazuri:

a) în circumstanţe ce nu depind de voinţa părţilor;

b) demisia funcţionarului vamal;

c) eliberare din funcţie a funcţionarului vamal;

d) destituire din funcţie a funcţionarului vamal.

Încetarea raporturilor de serviciu ale funcţionarului vamal în cazurile prevăzute la alin. (1) are loc conform prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public.

Eliberarea şi destituirea funcţionarului vamal se efectuează în conformitate cu prevederile prezentei legi şi ale Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public.

Destituirea din funcţie a funcţionarului vamal poate avea loc şi în următoarele cazuri:

a) aflarea funcţionarului vamal în una din situaţiile specificate la art. 15;

b) constatarea unei abateri disciplinare grave prevăzute la art. 51;

c) stabilirea, printr-un act de constatare rămas definitiv, a faptului că acesta a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terţe, un act juridic, a

luat sau a participat la luarea unei decizii fără soluţionarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislaţiei privind reglementarea conflictului de interese;

d) aflarea acestuia în situaţie de incompatibilitate, stabilită printr-un act de constatare rămas definitiv;

e) nedepunerea de către acesta a declaraţiei de avere şi interese personale sau refuzul de a o depune în condiţiile art. 27 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Naţională de Integritate;

f) confiscarea averii nejustificate a acestuia dispusă de către instanţa de judecată printr-o hotărâre irevocabilă;

g) retragerea cetăţeniei Republicii Moldova.

Dispoziția **art. 49 din Legea cu privire la Serviciul Vamal** statuează că, pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, pentru încălcarea normelor de etică şi conduită, pentru pagubele materiale pricinuite, pentru contravenţiile sau infracţiunile săvârşite în timpul ori în legătură cu îndeplinirea obligaţiilor de serviciu, funcţionarul vamal poartă răspundere disciplinară, civilă, contravenţională sau penală, după caz. Răspunderea disciplinară reprezintă un ansamblu de norme care reglementează actele şi faptele săvârşite de către funcţionarul vamal în exercitarea atribuţiilor sale, considerate a fi abateri disciplinare, precum şi de sancţiuni care se aplică în mod corespunzător.

În corespundere cu **art. 50 din Legea vizată,** normele de etică, de conduită şi cele care ţin de disciplina de serviciu în cadrul Serviciului Vamal sunt stabilite de Codul de etică şi conduită al funcţionarului vamal, aprobat de către Guvern. Codul de etică şi conduită prescrie modul în care funcţionarul vamal trebuie să se comporte în relaţiile sale cu persoanele fizice şi juridice, colegii, conducătorii şi subordonaţii, precum şi cu ceilalţi angajaţi. Codul de etică şi conduită este accesibil public. Funcţionarii vamali beneficiază de instruire privind standardele şi aplicarea Codului de etică şi conduită, iar conducătorii Serviciului Vamal sunt obligaţi să asigure respectarea acestuia. Nerespectarea Codului de etică şi conduită atrage răspunderea disciplinară. Serviciul Vamal pune la dispoziţia persoanelor fizice şi juridice proceduri disponibile public de depunere a plângerilor privind comportamentul funcţionarilor vamali ce contravine standardelor prevăzute de Codul de etică şi conduită.

Dispozițiile **art. 51 din Legea nominalizată** stabilesc că, constituie abateri disciplinare:

a) nerespectarea programului de muncă, inclusiv absenţa sau întîrzierea nemotivată la serviciu ori plecarea de la serviciu înainte de ora stabilită în program, admise în mod repetat;

b) intervenţiile în favoarea soluţionării unor cereri în afara cadrului legal;

c) nerespectarea cerinţelor privind păstrarea secretului de stat sau a confidenţialităţii informaţiilor de care funcţionarul vamal ia cunoştinţă în exerciţiul funcţiunii;

d) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile de serviciu şi dispoziţiile conducătorului;

e) neglijenţa şi/sau tergiversarea, în mod repetat, a îndeplinirii sarcinilor de serviciu;

f) acţiunile care aduc atingere prestigiului Serviciului Vamal;

g) încălcarea normelor de etică şi conduită a funcţionarului vamal;

h) exprimarea sau manifestarea publică a preferinţelor politice şi favorizarea vreunui partid politic sau vreunei organizaţii social-politice în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu;

i) încălcarea prevederilor referitoare la obligaţiile sale, conflictul de interese şi restricţiile stabilite prin lege;

j) încălcarea regulilor de organizare şi desfăşurare a concursului pentru ocuparea funcţiei vacante sau temporar vacante, a regulilor de evaluare a performanţelor profesionale ale funcţionarilor vamali;

k) alte fapte considerate drept abateri disciplinare în legislaţia cu privire la funcţia publică şi funcţionarii publici.

Constituie abateri disciplinare grave, ce conduc la destituirea din funcţie, următoarele acţiuni comise intenţionat sau din imprudenţă:

a) acţiunile care contribuie la trecerea bunurilor peste frontiera vamală cu încălcarea legislaţiei vamale, dacă aceste acţiuni nu atrag răspunderea penală;

b) reţinerea, primirea spre păstrare şi eliberarea bunurilor şi a mijloacelor băneşti fără perfectarea documentelor în modul stabilit;

c) încălcarea modului stabilit de transmitere, utilizare şi păstrare a ştampilei personale, a sigiliilor vamale, a ştampilelor şi a documentelor de strictă evidenţă, avînd ca urmare pierderea sau utilizarea lor de către persoanele neautorizate;

d) nerespectarea modului stabilit de perfectare a documentelor aferente operaţiunilor vamale;

e) divulgarea informaţiilor oficiale cu accesibilitate limitată utilizate în activitatea de serviciu, pierderea documentelor, a copiilor autentificate ce conţin asemenea informaţii;

f) acordarea de servicii prin uzul funcţiei în schimbul unei remuneraţii, al unui serviciu sau al altor beneficii;

g) efectuarea de operaţiuni vamale în afara orelor de program, în alt loc decît cel stabilit, fără autorizarea directorului, în cazul în care autorizarea era obligatorie şi nu a fost acordată;

h) stabilirea incorectă a valorii mărfurilor în vamă, fapt prin care s-a prejudiciat statul în proporţii mari;

i) folosirea în scopuri personale a oricăror sume de bani încasaţi ca taxe vamale ori ca alte taxe, plăţi sau mijloace financiare destinate Serviciului Vamal, dacă această acţiune nu atrage răspunderea penală;

j) ofensa adusă unui cetăţean şi lezarea drepturilor acestuia în timpul efectuării operaţiunilor vamale, constatate în urma unei investigaţii de serviciu, a unei cercetări sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

k) prezentarea la locul de muncă în stare de ebrietate produsă de alcool, de substanţe stupefiante şi/sau de alte substanţe cu efecte similare, constatată prin certificat eliberat de instituţia medicală competentă sau prin act al comisiei formate dintr-un număr egal de reprezentanţi ai angajatorului şi ai salariaţilor.

Art. 52 din Lege prevăd că, pentru comiterea abaterilor disciplinare, funcţionarului vamal i se pot aplica următoarele sancţiuni disciplinare:

a) avertisment;

b) mustrare;

c) mustrare aspră;

e) retrogradare cu un grad special pe un termen de pînă la 1 an;

f) suspendarea dreptului de a fi promovat în funcţie pe o perioadă de 2 ani;

g) suspendarea dreptului de a fi avansat în trepte de salarizare pe o perioadă de pînă la 1 an;

h) destituire din funcţie.

Potrivit **art. 53 din aceeași lege**, sancţiunile disciplinare se aplică de către directorul Serviciului Vamal: a) în termen de 6 luni de la data săvârşirii abaterii, cu excepţiile prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public şi de Codul muncii al Republicii Moldova; b) în termen de o lună de la data constatării abaterii disciplinare de către angajator, în urma efectuării unei anchete de serviciu, iar în cazul în care funcţionarul vamal se află în concediu anual de odihnă, în concediu de studii sau în concediu medical acest termen se suspendă până la revenirea acestuia la serviciu. Sancţiunea disciplinară, exceptând avertismentul, nu poate fi aplicată decât după o cercetare prealabilă a faptei imputate de către comisia de disciplină. Cercetarea prealabilă impune aplicarea sancţiunii disciplinare după investigarea prealabilă a faptei imputate şi după audierea echitabilă a funcţionarului vamal. La individualizarea sancţiunii disciplinare se va ţine seama de cauzele şi gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanţele în care aceasta a fost săvîrşită, de comportamentul funcţionarului vamal în timpul serviciului, precum şi de existenţa altor sancţiuni disciplinare al căror termen nu a expirat. Constituirea, componenţa şi atribuţiile comisiei de disciplină, precum şi procedura de efectuare a anchetei de serviciu şi de aplicare a sancţiunilor disciplinare se stabilesc printr-un regulament aprobat prin ordinul directorului. Termenul de acţiune a sancţiunii disciplinare nu poate depăşi un an de la data aplicării. Dacă, pe parcursul acestui an, funcţionarul vamal nu este supus unei noi sancţiuni, se consideră că acestuia nu i s-a aplicat sancţiune disciplinară. Actul administrativ de sancţionare disciplinară poate fi atacat în instanţa de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

În lumina **Codului de etică și conduită a funcționarului vamal**, principiile ce ghidează conduita funcţionarului vamal sunt următoarele:

a) *legalitate* – în exercitarea atribuţiilor ce-i revin, funcţionarul vamal este obligat să respecte Constituţia Republicii Moldova, legislaţia în vigoare şi tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte;

b) *profesionalism* – funcţionarul vamal trebuie să-şi exercite atribuţiile de serviciu cu responsabilitate, competenţă, eficienţă, promptitudine şi corectitudine, asigurate de o bună pregătire a angajaţilor Serviciului Vamal;

c) *calitate a serviciilor* – funcţionarul vamal trebuie să-şi îndeplinească atribuţiile la cele mai înalte standarde de performanţă, astfel încît să asigure atît realizarea eficientă a funcţiilor de bază ale Serviciului Vamal, cît şi derularea nestingherită a activităţii contribuabilului;

d) *integritate* – funcţionarul vamal îşi exercită funcţia în mod onest, corect şi conştiincios;

e) *loialitate* – funcţionarul vamal dă dovadă de devotament faţă de instituţia unde activează şi valorile promovate de aceasta, faţă de obiectivele, funcţiile şi misiunile ei, de onestitate în relaţiile interpersonale;

f) *confidenţialitate* – funcţionarul vamal este obligat să nu divulge informaţiile pe care le deţine în virtutea exercitării atribuţiilor de serviciu;

g) *independenţă* – funcţionarul vamal îşi îndeplineşte atribuţiile şi împuternicirile potrivit competenţelor, stabilite pentru nivelul ierarhic pe care îl ocupă în cadrul organelor vamale, fără imixiunea ilegală a altor funcţionari vamali, persoane sau autorităţi;

h) *imparţialitate* – funcţionarul vamal este obligat să ia decizii în mod nediscriminatoriu şi echitabil, fără a acorda prioritate unor persoane sau grupuri de persoane în funcţie de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau origine socială, postul deţinut, prioritar fiind interesul public.

Raționamentele instanței de judecată.

Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Albină c/România, Hotărâre din 28 aprilie 2005, § 33*).

Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului, obligă instanţele să-şi motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanţelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, §§ 59 şi 61, Seria A nr. 288, şi Burg c. Franţei (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II*). Întinderea obligaţiei de a-şi motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei şi trebuie determinată în lumina circumstanţelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei şi Hiro Balani c. Spaniei, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A şi 303-B, § 29 şi, respectiv, § 27; şi Helle c. Finlandei, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărîrile şi deciziile 1997-VIII*).

De altfel, instanţa de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanţă pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă şi confirmă poziţia sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinenței litigiului în raport cu situaţia de fapt. Or, respectarea principiului egalităţii în faţa legii şi a justiţiei, precum şi dreptul părţilor de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

În plus, principiul *jura novit curia*, aplicabil la judecarea litigiilor enunţă că judecătorul trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situaţiei de fapt calificate juridic de către parte, în măsura în care situaţia de fapt respectivă este confirmată de probele administrate în cauză.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenţie este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal” sub o obligaţie de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor şi probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Totodată instanța învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentințelor şi hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61*).

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60*). Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanţa are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere şi să nu să se limiteze doar la însușirea motivelor şi concluziilor date de participanții procesului.

Comisia Europeană în anul 2006 prin Compendiul de «cele mai bune practici» privind managementul timpului în cazul procedurilor judiciare (Strasbourg, 8 decembrie 2006, CEPEJ(2006)13) [6], a stabilit că, „Judecătorii joacă rolul unui “terţ imparţial” în procesul de soluţionare a unui conflict. Sunt singurii care pot stabili ritmul de rezolvare a litigiilor independent de interesele părţilor. Ei trebuie să aibă deci un rol pro-activ în managementul cauzelor pentru a garanta soluţionarea corectă şi la timp a cazului, în concordanţă cu durata cadru. Trebuie de asemenea să notăm că jurisprudenţa CEDO spune că „inactivitatea Instanţei”, „inerţia judiciară în obţinerea de probe” şi „lipsa completă de activitate a autorităţii judiciare” au fost cauzele încălcării unei clauze de timp rezonabil (CEPEJ(2006)15: paragrafele 29, 30, 36)”.

Noţiunea de “act administrativ” este definită atât în legislația autohtonă, cât şi în Rezoluţia (77) Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. În accepțiunea reglementărilor enunțate, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

În general, controlul judiciar asupra puterii executive este denumit sugestiv „contencios administrativ”, prin care se înţelege activitatea de soluţionare de către instanţele de contencios administrativ, prevăzute de lege, a conflictelor în care, cel puţin, una dintre părţi este o autoritate a administraţiei publice, un funcţionar al acesteia sau un serviciu public administrativ, conflicte

generate din acte administrative ilegale ori din refuzul soluţionării unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Controlul judiciar exercitat asupra administraţiei publice dispune de câteva trăsături distincte: este exercitat de către instanţa judecătorească care este independentă sub aspect organizaţional şi funcţional faţă de subiectul controlat; prin intermediul controlului se exercită funcţia instanţei de judecată (justiţiei) în calitatea sa de putere independentă din sistemul frânelor şi contrabalanţelor, care constituie o garanţie a legalităţii şi a contracarării abuzurilor de putere din partea autorităţilor executive; se realizează în cadrul procesului judiciar reglementat de normele juridice procesuale; un cerc de subiecţi speciali ai acestor raporturi juridice; existenţa unui litigiu de drept public în calitate de temei al activităţii de control judiciar; controlul judiciar urmăreşte realizarea a două scopuri: pe de o parte, asigurarea protecţiei drepturilor şi intereselor legale ale persoanelor izice şi juridice, adică a interesului particular, pe de altă parte, neadmiterea excesului de putere din partea executivului, adică a interesului public; activitatea instanţelor de control asupra autorităţilor administraţiei publice este limitată de următoarele condiţii: temei al exercitării acestuia serveşte doar depunerea unei cereri din partea persoanelor interesate, adică controlul judiciar este mijlocit sau pasiv; obiect al activităţii de control îl constituie doar respectarea de către subiect a cerinţelor legalităţii, dar nu şi ale oportunităţii.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că persoanele care exercită o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145).

Din această perspectivă, funcționarii publici cu statut special din cadrul Serviciului Vamal trebuie să dea dovadă de o diligență și dexteritate profesională mai înaltă în raport cu alte persoane ce nu dețin în competența lor atribuții de securitate și politici vamale, restricțiile impuse unor asemenea funcționari poate constitui o povară pentru cetățenii de rând, iar standardele înalte impuse acestora urmează a fi respectate necondiționat, indiferent de timp și loc, în exercițiul funcției sau în afara ei.

Contestaţiile privind funcţionarii publici se încadrează, în principiu, în domeniul de aplicare a art. 6 § 1. În hotărârea *Pellegrin împotriva Franţei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat un criteriu ”funcţional”. În hotărârea *Vilho Eskelinen şi alţii împotriva Finlandei*, Curtea a decis să adopte o nouă abordare. Principiul actual este că va exista prezumţia conform căreia art. 6 este aplicabil, iar statul pârât are sarcina să demonstreze, în primul rând, că, potrivit dreptului intern, un reclamant care este funcţionar public nu are dreptul de acces la instanţă şi, în al doilea rând, că excluderea drepturilor garantate la art. 6 este întemeiată în privinţa funcţionarului respectiv.

Nu există, în principiu, nicio justificare pentru excluderea din cadrul garanţiilor oferite de art. 6 a litigiilor de muncă obişnuite – precum cele referitoare la salariu, la indemnizare sau la alte drepturi similare – pe baza caracterului special al relaţiei dintre funcţionarul respectiv şi statul în cauză [a se vedea, de exemplu, un litigiu privind dreptul personalului din cadrul

serviciilor de poliţie la o indemnizaţie specială în cauza *Vilho Eskelinen şi alţii împotriva Finlandei*. În lumina criteriilor stabilite în *Vilho Eskelinen şi alţii împotriva Finlandei*, Curtea a declarat art. 6 § 1 aplicabil procedurii împotriva concedierii abuzive, iniţiate de o angajată a unei ambasade şi, în acelaşi sens, în cazul unui contabil şef – Sabeh El Leil împotriva Franţei, al unui comisar de poliţie (Šikić împotriva Croaţiei, pct. 18-20), sau al unui ofiţer trimis în faţa instanţelor militare (Vasilchenko împotriva Rusiei, pct. 34-36), unei proceduri disciplinare împotriva unui judecător (Olujić împotriva Croaţiei), unei acţiuni a unui procuror împotriva unei decizii prezidenţiale de a fi transferat (Zalli împotriva Albaniei) şi celelalte referinţe citate], precum şi unei proceduri privind cariera profesională a unui angajat vamal (dreptul de a concura pentru o promovare internă, Fiume împotriva Italiei, pct. 33-36).

Curtea consideră că intră în domeniul de aplicare a art. 6 § 1 procedurile care, potrivit dreptului intern, ţin de competenţa ”dreptului public” şi al căror rezultat este decisiv pentru drepturi şi obligaţii cu caracter privat. În mod similar, art. 6 se aplică procedurilor disciplinare desfăşurate în faţa unor organisme profesionale şi în care este vorba despre dreptul de a practica profesia (*Le Compte, Van Leuven şi De Meyere împotriva Belgiei; Philis împotriva Greciei (nr. 2), pct. 45*), ţinând seama de faptul că dreptul de a-şi practica în mod liber şi neîntrerupt profesia, reprezintă un drept civil (*Voggenreiter împotriva Germaniei, pct. 44*).

Curtea Europeană a arătat că dreptul la o procedură contradictorie implică posibilitatea pentru părțile unui proces de a lua cunoștință de toate piesele de natură să influențeze decizia autorității și de a le discuta. Instanța europeană a decis că legislația națională poate să realizeze această exigență în diverse moduri, metoda adoptată trebuie să garanteze ca „partea adversă” să fie înștiințată de depunerea observațiilor și să aibă posibilitatea să le comenteze (cauza *Pellegrini vs. Italia, hotărârea din 20 octombrie 2001, §44; cauza Meftah și alții vs. Franța, hotărârea din 26 iulie 2002, §51*).

Comisia de disciplină este un organ qvasi-jurisdicțional care trebuie să asigure garanțiile unui tribunal judiciar atunci când examinează procedurile disciplinare. Curtea Europeană cere instituirea cel puțin a unuia din următoarele modele: organul specializat de disciplină trebuie să respecte cerințele art. 6 din Convenție, sau dacă el nu respectă cerințele art. 6, acesta trebuie să fie supus controlului de către un ”organ judiciar cu competență deplină” care să asigure respectarea garanțiilor prevăzute de art. 6 § 1 din Convenție. Colegiul de disciplină acționează, în principiu, ca un tribunal în sensul art. 6 din Convenție și urmează să asigure principiul imparțialității față de participanții la procedura disciplinară.

Garanţiile unui proces echitabil în materie penală, stabilite de către Curtea Europeană, sunt aplicabile în egală măsură şi procedurilor disciplinare (a se vedea, *inter alia, Vanjak versus Croaţia*, 14 ianuarie 2010), luând în considerare atât gravitatea acuzaţiilor împotriva agentului public, cât şi consecinţele grave aplicabile, şi anume pierderea locului de muncă, în ciuda faptului că legislaţia operează cu categoria de răspundere disciplinară, şi nu penală”.

In concreto, cele imputate reclamantului Pește Vasile prin ordinul contestat se rezumă la următoarele: *”introducerea în Republica Moldova de către Pește Vasile prin postul vamal Săiți a unui utilaj industrial (cuptor de uscat fructe), fără perceperea drepturilor de import,*

astfel prin acțiunile sale dânsul și-a depășit vădit obligațiunile de serviciu, folosind intenționat situația de serviciu în interes material, în scopul realizării altor interese personale, acțiuni care au adus atingere prestigiului Serviciului Vamal”.

Instanța de judecată subliniază că, circumstanțele faptice descrise în materialele anchetei de serviciu, reproduse ulterior în ordinul nr. 502-p din 18 martie 2024 conturează o conduită a reclamantului Peșteanu Vasile, contrară disciplinei muncii, inclusiv Codului de etică și conduită funcționarului vamal, în special pe aspectele de imparțialitate și profesionalism. Ancheta de serviciu reprezintă o etapă a procedurii administrative soldate cu emiterea ordinului de sancționare disciplinară. Deci, urmare a desfășurării cercetării cazului de către autoritatea publică pârâtă au fost acumulate probe (declarații ale funcționarilor vamali, extrase din sistemul informațional, imagini video etc) privind încălcările disciplinare admise de Peșteanu Vasile în exercițiul funcției. Aceste fapte corespund materialului probatoriu și reflectă situația reală a cazului, materializate în mijloace de probă admisibile, pertinente și concludente.

Respectiv, anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 502-p din 18 martie 2024 în partea ce vizează constatările sau altfel spus, partea de constatare, nu își găsește nici un raționament logico-juridic. Faptele constatate de Serviciul Vamal sunt verosimile și derivă din mijloacele de probă incluse în dosarul administrativ, **obiecțiile pe care le atestă instanța de judecată sunt focusate pe sancțiunea aplicată în contextul constatărilor reținute, respectiv va fi abordat acest segment.**

Astfel, autoritatea publică pârâtă a catalogat conduita admisă de Peșteanu Vasile ca susceptibilă să afecteze prestigiul Serviciului Vamal.

Ulterior demarării procesului judiciar, în conținutul referinței, Serviciul Vamal a reținut comiterea de către Peșteanu Vasile a unei abateri disciplinare grave care a condiționat aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă destituirii din funcție.

În conformitate cu art. 51 alin. (2) din Legea cu privire la Serviciul Vamal, constituie abateri disciplinare grave, ce conduc la destituirea din funcţie, următoarele acţiuni comise intenţionat sau din imprudenţă: a) acţiunile care contribuie la trecerea bunurilor peste frontiera vamală cu încălcarea legislaţiei vamale, dacă aceste acţiuni nu atrag răspunderea penală; b) reţinerea, primirea spre păstrare şi eliberarea bunurilor şi a mijloacelor băneşti fără perfectarea documentelor în modul stabilit; c) încălcarea modului stabilit de transmitere, utilizare şi păstrare a ştampilei personale, a sigiliilor vamale, a ştampilelor şi a documentelor de strictă evidenţă, având ca urmare pierderea sau utilizarea lor de către persoanele neautorizate; d) nerespectarea modului stabilit de perfectare a documentelor aferente operaţiunilor vamale; e) divulgarea informaţiilor oficiale cu accesibilitate limitată utilizate în activitatea de serviciu, pierderea documentelor, a copiilor autentificate ce conţin asemenea informaţii; f) acordarea de servicii prin uzul funcţiei în schimbul unei remuneraţii, al unui serviciu sau al altor beneficii; g) efectuarea de operaţiuni vamale în afara orelor de program, în alt loc decât cel stabilit, fără autorizarea directorului, în cazul în care autorizarea era obligatorie şi nu a fost acordată; h) stabilirea incorectă a valorii mărfurilor în vamă, fapt prin care s-a prejudiciat statul în proporţii mari; i) folosirea în scopuri personale a oricăror sume de bani încasaţi ca taxe vamale ori ca alte taxe,

plăţi sau mijloace financiare destinate Serviciului Vamal, dacă această acţiune nu atrage răspunderea penală; j) ofensa adusă unui cetăţean şi lezarea drepturilor acestuia în timpul efectuării operaţiunilor vamale, constatate în urma unei investigaţii de serviciu, a unei cercetări sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă; k) prezentarea la locul de muncă în stare de ebrietate produsă de alcool, de substanţe stupefiante şi/sau de alte substanţe cu efecte similare, constatată prin certificat eliberat de instituţia medicală competentă sau prin act al comisiei formate dintr-un număr egal de reprezentanţi ai angajatorului şi ai salariaţilor.

În ordinul Serviciului Vamal nr. 502-p din 18 martie 2024 se face referire exclusiv la abaterile disciplinare prevăzute la art. 51 alin. (1) lit. a), b), f), g), i) din Legea cu privire la Serviciul Vamal (nerespectarea programului de muncă, inclusiv absenţa sau întârzierea nemotivată la serviciu ori plecarea de la serviciu înainte de ora stabilită în program, admise în mod repetat; intervenţiile în favoarea soluţionării unor cereri în afara cadrului legal; acţiunile care aduc atingere prestigiului Serviciului Vamal; încălcarea normelor de etică şi conduită a funcţionarului vamal; încălcarea prevederilor referitoare la obligaţiile sale, conflictul de interese şi restricţiile stabilite prin lege), nu și în privința abaterii disciplinare grave regăsite la art. 51 alin. (2).

Abaterea gravă urmează în mod obligatoriu motivată și poate deriva doar din voința legislatorului, nicidecum din voința angajatorului, atât timp, cât prin lege, s-au indicat expres și exhaustiv abaterile disciplinare grave. Voința angajatorului nu poate desconsidera voința legislatorului, iar primul nu poate crea norme juridice primare.

Instanța conchide că, Serviciul Vamal a încadrat acțiunea lui Peșteanu Vasile de introducere în Republica Moldova prin postul vamal Săiți a unui utilaj industrial din perspectiva mai multor abateri disciplinare reglementate izolat în art. 51 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul Vamal. O asemenea abordare generalistă este criticabilă atât timp cât pentru o singură acțiune/inacțiune se rețin, în mod artificial, săvârșirea mai multor abateri disciplinare. Atunci când se incumbă încălcarea normelor de etică și conduită a funcționarului vamal, nominalizarea concretă a normei este imperativă. Dacă se pretinde atingerea prestigiului Serviciului Vamal, atunci se impune argumentarea comportamentului care este apt să afecteze prestigiul autorității publice, legătura cauzală, impactul conduitei angajatului asupra prestigiului. Or, s-ar putea considera că orice abatere disciplinară comisă de angajat este pasibilă să afecteze prestigiul angajatorului. Intervenţiile în favoarea soluţionării unor cereri în afara cadrului legal nu se prezumă ci se demonstrează prin probe concludente și consistente, în particular prin ce s-a manifestat intervenția, către cine și în ce împrejurări concrete.

În privința nerespectării programului de muncă s-a făcut o referire superficială, declarativă, fără a se aborda caracterul repetitiv impus de lege, inclusiv durata semnificativă sau neînsemnată a întârzierii.

În continuare, instanța se va pronunța asupra sancțiunii implementate față de Peșteanu Vasile.

Legea cu privire la Serviciul Vamal prescrie franc și explicit că, sancţiunile disciplinare se aplică de către directorul Serviciului Vamal: a) în termen de 6 luni de la data săvârşirii abaterii,

cu excepţiile prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public şi de Codul muncii al Republicii Moldova; b) în termen de o lună de la data constatării abaterii disciplinare de către angajator, în urma efectuării unei anchete de serviciu, iar în cazul în care funcţionarul vamal se află în concediu anual de odihnă, în concediu de studii sau în concediu medical acest termen se suspendă până la revenirea acestuia la serviciu.

În speță, abaterea disciplinară a fost constatată prin încheierea asupra anchetei de serviciu din 21 februarie 2024 emisă de Comisia de disciplină, iar sancțiunea a fost aplicată la 18 martie 2024, adică în interiorul termenului legal.

În privința sancțiunii selectate, instanța de judecată subliniază că discreția decizională a Serviciului Vamal la capitolul respectiv denotă inadvertențe. Legea cu privire la Serviciul Vamal, furnizează criterii clare în vederea individualizării sancțiunii disciplinare:

- cauzele şi gravitatea abaterii disciplinare,
- circumstanţele în care aceasta a fost săvârşită,
- comportamentul funcţionarului vamal în timpul serviciului,
- existenţa altor sancţiuni disciplinare al căror termen nu a expirat. *(a se vedea art. 53 alin. (3) din Legea cu privire la Serviciul Vamal)*

Cercetarea ordinului nr. 502-p din 18 martie 2024 și încheierii asupra anchetei de serviciu, degajă suficiente dovezi asupra faptului că autoritatea publică pârâtă nu a abordat criteriile de individualizare a sancțiunii disciplinare, nu a arătat motivele care au determinat-o să aplice sancțiunea de destituire din funcție și nu alte sancțiuni din cele prevăzute expres și exhaustiv la art. 53 din Legea cu privire la Serviciul Vamal. Or, aplicarea sancțiunii disciplinare nu reprezintă o chestiune de oportunitate (art. 225 alin. (1) din Codul administrativ) ci derivă din dreptul discreționar consacrat la art. 137 din Codul administrativ, care dirijează comportamentul autorității publice pe această dimensiune.

Legislatorul nu a conectat o anumită abatere disciplinară cu o sancțiune disciplinară concretă, ci a enunțat că ”funcționarului vamal i se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare”, angajatorul ipotetic având dreptul să nu aplice nici o sancțiune disciplinară sau să aplice o sancțiune mai blândă. Aserțiunea pârâtului precum că abaterea disciplinară este una gravă nu poate fi reținută atât timp cât opțiunea respectivă nu a fost justificată iar marja de discreție impunea o abordare minuțioasă, inclusiv în lumina circumstanțelor atenuante și agravante ale speței.

În segmentul dat, instanța va evidenția că, legalitatea, oportunitatea, discreția reprezintă dimensiuni juridice distincte ale actelor administrative care nu urmează a fi confundate. O asemenea concluzie nu rezidă direct din Codul administrativ, care nu definește în general noțiunea de oportunitate sau dreptul discreționar, însă se deduce dintr-o analiză multiaspectuală a legislației conexe și doctrinei juridice.

Legalitatea unui act administrativ poate fi verificată prin raportare la următoarele condiții generale: conformitatea cu dispozițiile constituționale, cu legile adoptate de Parlament şi cu toate actele normative cu forță juridică superioară; competența emitentului; forma şi procedura prevăzută de lege. Principiul legalității evocă acea calitate a actului administrativ de a

corespunde legii în accepțiunea *lato sensu*, atât din punct de vedere al categoriilor de acte normative incluse în sintagma lege, cât și din punct de vedere al prescripțiilor legii în ceea ce privește forma, fondul și limitele competenței organului care emite actul administrativ.

Prin *oportunitate* înțelegem realizarea sarcinilor și atribuțiilor legale în termen optim, cu cheltuieli minime de resurse materiale și spirituale, dar cu eficiența cât mai mare, precum și alegerea celor mai potrivite mijloace pentru realizarea scopului legii. Oportunitatea vizează: momentul în care se adoptă actul administrativ (actualitatea), locul şi condiţiile concrete în care urmează să se aplice un act administrativ, conformitatea cu scopul legii, mijloacele, durata, calitatea vieţii şi interesul public.

Dreptul de apreciere sau *puterea discreţionară* reprezintă acea marjă de libertate lăsată la libera apreciere a unei autorităţi astfel ca, în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor, să poată recurge la orice mijloc de acţiune în limitele competenţei sale. Dincolo de aceste limite, autoritatea respectivă va acţiona cu exces de putere ce poate fi cenzurat în instanţa de judecată.

Chestiunea oportunităţii actelor administrative este strâns legată de dreptul de apreciere (puterea discreţionară) al organelor administraţiei de stat care reprezintă o facultate recunoscută de lege a acestor subiecţi de drept în alegerea soluţiilor celor mai adecvate pentru aplicarea eficientă a legii.

Legislatorul național prin dispoziția art. 225 alin. (1) din Codul administrativ, a exceptat expres de la controlul judecătoresc, segmentul de oportunitate a actului administrativ, totodată a limitat competențele instanței în verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar la următoarele elemente: luarea în considerare a tuturor faptelor relevante; respectarea limitelor legale ale dreptului discreţionar; exercitarea dreptului discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Instanța subliniază că, dacă autoritatea publică poate decide discreţionar şi doar una din mai multe consecinţe juridice este legală, atunci dreptul discreţionar al autorităţii publice se reduce la alegerea consecinţei juridice/soluţiei legale. Dreptul discreționar derivă din cadrul normativ aplicabil, legislatorul operând cu noțiuni: ”poate”, ”are dreptul”, ”fie/sau” etc, care per ansamblu conturează posibilitatea autorității publice de a opta între mai multe conduite de urmat. Dacă legislatorul utilizează noțiunile: ”trebuie”, ”urmează”, ”este obligat” etc, atunci în aceste cazuri nu devine incident dreptul discreționar. Dreptul de a admite dezideratele solicitantului sau a le respinge, în mod formal, configurează o putere discreționară, însă în acest caz, legislatorul nu conferă expres consecințe/soluții alternative.

În speță, Serviciul Vamal al Republicii Moldova având discreția de a aplica sancțiuni mai blânde: ”avertisment”, ”mustrare”, ”mustrare aspră, ”retrogradare cu un grad special”, ”suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție”, ”suspendarea dreptului de a fi avansat în trepte de salarizare”, fără o motivare plauzibilă și o bază argumentativă consistentă a recurs la aplicarea sancțiunii de ”destituire din funcție”. De altfel, nu a existat un istoric defavorabil al reclamantului (abateri disciplinare anterioare), mai mult, calificarea faptelor imputate ca fiind grave cu titlu axiomatic, nu este admisibilă, din moment ce caracterul grav se deduce din elemente și aspecte individuale, specifice, coraportate la consecințe nefaste.

Se va sublinia că contracararea abuzurilor şi a exceselor de putere se realizează prin evaluarea de către instanța de judecată a puterii discreţionare a autorităţii publice pârâte, raportând-o la situaţia de caz concretă (oportunitatea acţiunii întreprinse), pentru a stabili dacă limitele acesteia sunt depăşite, iar autoritatea publică a intrat în zona excesului de putere. Acest fapt nu trebuie interpretat ca fiind o imixtiune în activitatea autorităţilor, deoarece actul administrativ este anulat doar în cazul în care este ilegal şi nu inoportun.

În segmentul dat, sunt elocvente concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului care a menționat că, obiectul și scopul art. 18 din Convenție îl constituie interzicerea abuzului de putere [*Merabishvili împotriva Georgiei* (MC), 2017, pct. 303 și 306; *Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului* (procedură privind neîndeplinirea obligațiilor) (MC), 2019, pct. 189]. În conformitate cu *Travaux préparatoires* [Lucrările pregătitoare] ale Convenției, aceasta prezintă o „aplicare a teoriei aplicării greșite a puterii" [CDH (75) 11, pag. 8]. Acesta protejează împotriva reprimării de către stat a drepturilor și libertăților enunțate în Convenție „prin măsuri minore care, deși sunt aplicate sub pretextul organizării exercitării acestor libertăți pe teritoriul său, sau al protejării literei legii, au efectul opus" (*ibidem*, pag. 3). Susținerile privind existența unor motive necorespunzătoare sau scopuri ascunse aflate la baza restrângerilor aplicate drepturilor enunțate în Convenție sunt formulate uneori și examinate în temeiul normelor materiale ale Convenției. Cu titlu exemplificativ cauzele, *Organizația Macedoneană Unită Ilinden – PIRIN și alții împotriva Bulgariei (nr. 2)*, *Jordan împotriva Regatului Unit*, *Bączkowski și alții împotriva Poloniei, Merabishvili împotriva Georgiei.*

În concluzie, instanța va anula ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 502-p din 18 martie 2024 "Cu privire la sancționarea dlui Peșteanu Vasile, Biroul Vamal Centru", în partea aplicării sancțiunii disciplinare sub formă de "destituire din funcție", iar ca efect Peșteanu Vasile urmează a fi repus în funcția anterior deținută cu achitarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă.

Conform **art. 89 din Codul muncii**, salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanţei de judecată. Imediat după pronunţarea hotărârii instanţei de judecată privind restabilirea salariatului la locul de muncă, angajatorul este obligat să emită un ordin de restabilire, pe care îl aduce la cunoştinţa salariatului, sub semnătură, în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii. În conformitate cu **art. 356 din Codul muncii**, angajatorul este obligat să execute imediat, conform Codului de procedură civilă, hotărârea (decizia) instanţei de judecată despre restabilirea drepturilor salariatului ce decurg din raporturile de muncă şi din alte raporturi legate nemijlocit de acestea. Neexecutarea actelor judecătoreşti indicate la alin. (1) atrage efectele prevăzute de Codul de executare. În temeiul **art. 256 alin. (2) din Codul de procedură civilă**, hotărârea judecătorească privind reintegrarea în serviciu a salariatului concediat sau transferat nelegitim urmează a fi executată imediat. În concordanță cu **art. 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii**, plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absenţă forţată de la muncă într-o mărime care nu va depăşi 12 salarii medii lunare ale salariatului în cazul transferului sau al eliberării nelegitime din serviciu. În conformitate cu

art. 165 alin. (1), (3) din Codul muncii, salariul mediu include toate drepturile salariale din care, conform legislației în vigoare, se calculează contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, cu excepția plăților cu caracter unic. Modul de calculare a salariului mediu al salariatului este unic și se stabilește de Guvern. În conformitate cu **art. 330 alin. (1) lit. b) din Codul muncii**, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă. În temeiul **art. 256 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă**, urmează a fi executate imediat ordonanţa sau hotărârea judecătorească prin care pârâtul este obligat la plata unui salariu mediu pentru absenţă forţată de la lucru, în cazul reintegrării în serviciu. Angajatorul va urma conduita prevăzută de norma pre citată.

Anulând partea de sancționare a ordinului contestat, subsecvent dispare efectul destituirii din funcție, autoritatea publică pârâtă urmând să restabilească reclamantul în funcția exercitată anterior ordinului, cu achitarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă (reținând contribuțiile sociale obligatorii), nefiindu-i îngrădit dreptul de a aplica sancțiunea disciplinară de rigoare, ținând cont de raționamentele evidențiate supra.

Cerințele părții reclamante de a anula integral ordinul contestat nu pot fi admise, având în vedere faptul că, procedura administrativă a derulat în modul și condițiile stabilite de lege, iar constatările conținute în ordinul contestat au o bază probatorie concludentă și o motivare elocventă, totodată un act administrativ individual nu poate fi desființat pentru motive formale. În același timp, art. 123 din Codul administrativ prevede că, o încălcare a prevederilor de formă şi procedură, care nu duce la nulitatea actului administrativ individual, este neînsemnată atunci când: a) cererea necesară emiterii actului administrativ se întocmeşte ulterior; b) motivarea necesară se recuperează ulterior de către autoritatea publică; c) audierea necesară a unui participant se face ulterior; d) decizia unei comisii, necesară pentru emiterea actului administrativ, se ia ulterior; e) colaborarea necesară a unei autorităţi publice are loc ulterior. Acţiunile prevăzute la alin. (1) pot fi recuperate până la finalizarea dezbaterilor judiciare în prima instanţă.

Audierea reclamantului a avut loc, fiind depuse explicațiile scrise anexate la dosarul administrativ. Dreptul de a fi auzit/ascultat nu se rezumă la sensul său semantic ci dispune de o conotație aparte, audierea putând avea loc și în formă scrisă nu doar verbală. **Dreptul de a fi auzit** nu include doar posibilitatea de a aduce argumente instanței (formă scrisă sau verbală), dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. *(Garcia Ruiz împotriva Spaniei, Fomin împotriva Moldovei)*

Actele normative relevante au fost aplicate elocvent de pârât, în particular, ordinul nr. 307-O din 02 iulie 2018 de aprobare a Regulamentului cu privire la efectuarea anchetei de serviciu. Destituirea din funcție reprezintă o sancțiune disciplinară care nu presupune obligația angajatorului de a propune o funcție ierarhic inferioară cum eronat consideră partea reclamantă. Destituirea din funcție reprezintă o formă a încetării raporturilor de serviciu, există un raport

gen-specie. Or, raporturile de serviciu ale funcţionarului vamal încetează în următoarele cazuri: a) în circumstanţe ce nu depind de voinţa părţilor; b) demisia funcţionarului vamal; c) eliberare din funcţie a funcţionarului vamal; d) destituire din funcţie a funcţionarului vamal.

În privința cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime a 10 salarii lunare, instanța subliniază că, în conformitate cu **art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, **anularea actului <u>şi</u> repararea pagubei**. Astfel, odată cu anularea actului, instanța acordă concomitent și compensația pentru prejudiciul cauzat.

Expresia de ”prejudiciu” aparţine vorbirii curente şi semnifică pagubă, daună, ştirbirea onoarei, a reputaţiei, a prestigiului cuiva. Etimologic, termenul de prejudiciu provine din latinescul ”prejudicium”. În materia dreptului civil, prin prejudiciu se înţelege rezultatul dăunător, de natură patrimonială sau nepatrimonială, al atingerilor aduse, prin fapte de orice fel, drepturilor persoanelor, valorilor pe care acestea le ocrotesc, rezultat care, în conformitate cu legea civilă, atrage obligaţia de reparare din partea persoanei responsabil. Constituie prejudiciu „distrugerea sau degradarea unui bun, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, lezarea onoarei, reputaţiei sau a calităţii de creator a unei persoane etc.”

Atât din definiţia legală, cât şi în dependenţă de alte criterii, deosebim mai multe feluri sau forme ale prejudiciului. Astfel, deosebim prejudiciul:

-în formă de cheltuieli, care pot fi foarte diverse. De exemplu: cheltuieli de judecată, cheltuielile de reparaţie a sănătăţii, a bunurilor, cheltuieli de transport etc;

-prejudiciul efectiv, constituie distrugerea totală sau parţială a unui bun patrimonial ocrotit de lege;

-prejudiciul patrimonial, adică dauna care poate fi apreciată în valoare bănească. Aprecierea în bani poate fi făcută reieşind din costul bunului distrus sau din venitul pe care l-ar fi obţinut proprietarul dacă bunul nu ar fi fost distrus. Când este prejudiciată sănătatea, valoarea acesteia este evaluată în mărimea salariului sau a venitului persoanei, în dependenţă de gradul de pierdere a capacităţii de muncă; prejudiciul nepatrimonial (moral);

-prejudiciul nepatrimonial se apreciază după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana. Beneficiul ratat, poate fi şi în forma unui venit neobţinut, pe care l-ar fi obţinut persoana dacă nu i-ar fi fost lezate drepturile sau ar fi fost executate obligaţiile, după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana.

Compensarea prejudiciului nepatrimonial (denumit şi daună morală), utilizarea în calitate de sinonime a noţiunilor ”daună” şi ”prejudiciu” poate fi justificată din consideraţii de simplificare a limbajului juridic, luând în considerare axioma potrivit căreia existenţa prejudiciului este întotdeauna condiţionată de existenţa daunei. Altfel spus, nu poate exista prejudiciu fără a exista o daună. Concluzia finală la care s-a ajuns în privinţa identităţii noţiunilor de ”daună” şi ”prejudiciu” rezidă în faptul că aceşti termeni, fiind apropiaţi, reprezintă totuşi un conţinut distinct. (a se vedea Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova

nr. 9 din 09.10.2006 ”Cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral”).

Aprecierea prejudiciului moral nu se rezumă la determinarea ”preţului” suferinţei fizice şi psihice care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor consecinţelor negative ale prejudiciului şi a implicaţiei acestuia pe toate planurile vieţii sociale ale persoanei vătămate. Trebuie să se aprecieze ce a pierdut persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional şi familial din ceea ce ar însemna o viaţă normală, liniştită şi fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar şi în viitor în societatea respectivă.

În corespundere cu art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, instanţele de judecată competente aplică principiul supremaţiei dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului.

Scopul satisfacţiei echitabile acordate de CtEDO este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare CEDO (Scozzari şi Giunta c. Italiei). Atunci când acordă satisfacţia echitabilă, CtEDO aplică regula restitutio in integrum.

Este sarcina reclamantului de a proba existenţa prejudiciului moral rezultat din încălcarea de către Stat a Convenţiei Europene şi a Protocoalelor acesteia. Jurisprudenţa Curţii Europene nu relevă o enumerare exhaustivă a modalităţilor de exprimare a prejudiciului moral. În pofida faptului că unele dintre acestea sunt menţionate mai frecvent în hotărârile Curţii, aceasta, în lumina caracterului evolutiv al Convenţiei, îşi rezervă expres dreptul de a completa lista în dependenţă de circumstanţele concrete ale fiecărei cauze examinate.

Esenţa răspunderii civile delictuale constă în existenţa unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiţii obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligaţia de reparare ce se naşte în sarcina persoanei responsabile. Prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, piatra unghiulară a întregii construcţii juridice, fiind o condiţie esenţială şi necesară a acesteia, prejudiciul este nu numai condiţia răspunderii reparatorii, ci şi măsura ei, în sensul că ea se angajează doar în limita prejudiciului injust cauzat.

La acordarea satisfacţiei echitabile, scopul Curţii Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Curtea Europeană; CEDO) nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu şi preventiv. Finalitatea constatării şi determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacţii echitabile menite să atenueze suferinţele victimei. În acest sens, Curtea Europeană nu urmăreşte pedepsirea statului în culpă pentru încălcările Convenţiei Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Convenţia Europeană) şi a Protocoalelor acesteia, ci încearcă, în primul rând, să repună victima pe poziţia în care aceasta se afla anterior săvârşirii încălcării. Mai mult ca atât, concluziile şi indicaţiile expuse în hotărârile Curţii urmăresc prevenirea unor încălcări similare pe viitor.

Convenţia Europeană a Drepturilor Omului nu scoate în evidenţă deosebirile terminologice dintre daună şi prejudiciu. Noţiunea folosită în hotărârile Curţii este ”damage”, în versiunea engleză, cu sensul de prejudiciu şi; ”dommage” în versiunea franceză, cu sensul de daună. Ambele reflectă aceeaşi noţiune, fapt scos în evidenţă şi prin utilizarea în versiunea oficială a

traducerilor hotărârilor CEDO în limba română a termenului de „prejudiciu”. spre exemplu, în cazul încălcării art. 8 din Convenţie, dauna poate consta în atingerea adusă vieţii private, în timp ce prejudiciul poate fi constituit din suferinţele psihice pe care le suportă victima încălcării.

Cele mai frecvent menţionate modalităţi de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudenţa CEDO, sunt:

– durerea, suferinţa şi rănirile fizice şi psihice;

– sentimentul de anxietate, stres şi nelinişte;

– sentimentul de neputinţă;

– sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă;

– starea de frică şi incertitudine de lungă durată;

– perturbarea vieţii;

– diminuarea reputaţiei;

– pierderea de oportunitate

Sentimentul de anxietate, stres, nelinişte, perturbare a vieţii şi neputinţă se constată atunci când victima, aflându-se într-o stare permanentă de frică, disconfort şi retrăire, nu poate savura modul obişnuit de trai, simţindu-se, totodată, şi incapabilă de a se bucura în modul cuvenit de garanţiile prescrise de lege.

Sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă reprezintă o stare de dezamăgire şi neîncredere în raport cu valorile faţă de care este ataşată victima, inclusiv modurile de protecţie a acestora. Astfel, în cauza McFarlane v. Irlanda, CEDO a acordat o satisfacţie echitabilă în valoare de 5.500 euro pentru prejudiciul cauzat prin inacţiunea şi pasivitatea autorităţilor de stat.

Starea de frică şi incertitudine de lungă durată persistă, atunci când victima nu se poate bucura de siguranţă şi nu poate conta pe aşteptările pe care ar fi fost îndreptăţită să conteze în situaţia în care încălcarea nu ar fi survenit. În acest sens, în cauza Kakamoukas şi alţii v. Grecia14, Curtea a acordat fiecărui reclamant câte 4000 euro pentru prejudiciul moral suferit, menţionând că „Cu cât mai mult sunt puse la mijloc interesele reclamantului în proces, cu atât mai mare este sentimentul de incertitudine şi disconfort suferit de către acesta”.

Diminuarea reputaţiei are loc atunci când părerea publică faţă de meritele victimei este considerabil redusă, diminuată.

Pierderea de oportunitate survine atunci când victima nu poate obţine un beneficiu ca urmare a încălcării, beneficiu care cu siguranţă ar fi fost obţinut în cazul în care încălcarea nu survenea.

Jurisprudenţa CEDO cunoaşte două moduri de reparare a prejudiciului moral: reparaţia în echivalent bănesc sau recunoaşterea încălcării ca satisfacţie echitabilă în sine.

Recunoaşterea încălcării se consideră a constitui o satisfacţie echitabilă în situaţia în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferinţele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că încălcarea este atât de gravă, încât printr-o simplă recunoaştere situaţia morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparaţie echitabilă în formă bănească.

Compensația acordată pentru prejudiciul moral cauzat nu trebuie deturnat de la scopul său legal, mai mult, această compensație nu trebuie să fie nici diminuată neîntemeiat și nici una

exagerată, de altfel, limitele de demarcare sunt foarte sensibile. Deși evaluarea daunelor morale de către reclamant este subiectivă, criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie și obiective.

Instanța atestă că partea reclamantă nu a prezentat nici o probă și argumentare plauzibilă și consistentă în susținerea cerinței de reparare a prejudiciului moral, prin urmare va fi respinsă ca neîntemeiată, iar dincolo de orice dubiu rezonabil, instanța consideră că, anularea parțială a ordinului de sancționare, restabilirea în funcție și compensarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, constituie prin sine o satisfacție echitabilă.

La fel, nici cheltuielile de asistență juridică nu au fost cuantificate și probate, astfel instanța le va respinge ca neîntemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se admite parțial acțiunea deferită judecății.

Se anulează ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 502-p din 18 martie 2024 ”Cu privire la sancționarea disciplinară a dlui Pește anu Vasile”, în partea aplicării sancțiunii disciplinare, iar ca efect Serviciul Vamal al Republicii Moldova urmează să pună în aplicare prevederile art. 90 alin. (2) lit. a), art. 356 alin. (1) din Codul muncii și art. 256 alin. (1) lit. b), d) și alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul instanței emitente.

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**